ویژگی‌های دریاهای ایران

درس ۱۷ مطالعات اجتماعی پایه ششم ابتدایی

سلام بچه‌های عزیز!
آماده‌اید سوار زیردریایی اکتشافی ما بشوید؟ امروز می‌خواهیم به یک سفر علمی هیجان‌انگیز برویم تا دریاهای زیبای کشورمان را بشناسیم!

طراحی و تولید شده با افتخار توسط وب‌سایت دیجی‌معلم (Digimoallem.ir)

تفاوت دریا و اقیانوس در چیست؟

مفهوم ۱
دریاها گودال‌های پر از آبی هستند که به اقیانوس‌ها راه دارند.

مفهوم ۲
اقیانوس‌ها پهنه‌های بسیار بزرگ آبی کره زمین هستند.

ایستگاه اول: شمال ایران و راز دریای خزر

سوال کارآگاهی:
دریای خزر در واقع یک دریاچه است؛ اما چرا به آن «دریا» می‌گویند؟

پاسخ: چون وسعت آن بسیار زیاد است و بزرگترین دریاچه جهان به شمار می‌رود! اما چون به هیچ اقیانوسی راه ندارد، در علم جغرافیا یک دریاچه است.

نام‌های دیگر خزر در طول تاریخ:

- گیلان
- مازندران
- قزوین
- گرگان
- در نقشه‌های خارجی «کاسپین»

پروفایل آب‌های خزر؛ از عمق تا شوری

میزان شوری: بسیار کم! شوری آب دریای خزر از دیگر دریاها و اقیانوس‌ها به مراتب کمتر است.

بخش شمالی: بسیار کم‌عمق
(در برخی نواحی کمتر از ۱۰ متر)

بخش جنوبی (نزدیک ایران):
بسیار عمیق
(بیش از ۱۰۰۰ متر!)

تهیه شده در Digimoallem.ir

همسایگان ما و رودهای حیات‌بخش شمال

بچه‌ها، بیایید به نقشه کتاب پاسخ دهیم! چه رودهایی به خزر می‌ریزند و با چه کشورهایی همسایه هستیم؟

🌍 کشورهای همسایه: ترکمنستان، قزاقستان، روسیه و جمهوری آذربایجان.

🌊 رودهای مهم ایران: سفیدرود، هراز، چالوس و گرگان. (این رودها جلگه‌های بسیار حاصلخیزی در در ساحل ساخته‌اند).

ایستگاه دوم: جنوب ایران؛ سرزمین خلیج‌ها و خورها

خلیج چیست؟ به پیشروی آب دریاها در خشکی، خلیج می‌گویند.

خور چیست؟ بریدگی‌های عمیق در کناره‌های ساحل.

🚢 فایده خورها: به دلیل بریدگی عمیق، جای بسیار مناسبی برای ایجاد بندر وو پهلو گرفتن کشتی‌های تجاری هستند!

خلیج همیشه فارس؛ گرم، شور و کم‌عمق

شوری آب:
میزان شوری آن از دریای عمان بیشتر است.

عمق: بسیار کم‌عمق! به طور متوسط تنها ۳۰ متر عمق دارد.

30m

گستردگی:
از دهانه اروندرود تا بندرعباس. (پیشروی دریای عمان و اقیانوس هند در خشکی).

طراحی و اجرا: Digimoallem.ir

دریای عمان؛ دروازه ورود به اقیانوس‌های جهان

Card 1

گستردگی: ساحل آن از بندرعباس تا بندر گواتر امتداد دارد.

Card 2

اتصال جهانی: این دریا مستقیماً به اقیانوس هند راه دارد.

Card 3

عمق شگفت‌انگیز: هرچه به سمت اقیانوس می‌رویم عمیق‌تر می‌شود. در اطراف چابهار عمق آن به حدود ۳۰۰۰ متر می‌رسد!

تنگه هرمز؛ پل ارتباطی مهم

همسایگان جنوبی و رودهای سرازیر به دریا

ایران از طریق خلیج فارس با کدام کشورها همسایه است؟

- عمان، امارات، قطر، بحرین، عربستان، کویت و عراق.

رودهایی که به دریاهای جنوب می‌ریزند:

- اروندرود، کارون، جراحی، هندیجان، شور، مند و سرباز.

جزیره‌های زیبای ایرانی در خلیج فارس

در خلیج فارس جزیره‌های بزرگ و کوچک زیادی سر از آب بیرون آورده‌اند که بسیاری از آن‌ها متعلق به ایران هستند.

❓ سوال فعالیت کتاب:

بزرگترین جزیره ایران چه نام دارد؟

نام برخی دیگر از جزایر مهم: کیش، خارک، هرمز، لارک، ابوموسی، تنب بزرگ و کوچک، لاوان و هندورابی.

Digimoallem.ir

مقایسه دریاهای ایران در یک نگاه (جمع‌بندی)

ویژگی‌ها	دریای خزر	خلیج فارس	دریای عمان
📏 **عمق**	شمال کم‌عمق، جنوب عمیق (۱۰۰۰متر)	بسیار کم‌عمق (متوسط ۳۰ متر)	بسیار عمیق (تا ۳۰۰۰ متر)
🧂 **شوری آب**	کمترین شوری	بیشترین شوری	شوری متوسط
🌍 **اتصال**	دریاچه بسته (بدون اتصال)	متصل به دریای عمان	متصل به اقیانوس هند

اصالت تاریخی نام «خلیج فارس»

عصر اکتشافات:

اکتشافات: در تمامی نقشه‌های قدیمی اروپاییان، نام خلیج فارس به وضوح ثبت شده است.

دانشمندان مسلمان:

جغرافیدانان بزرگی مثل «ابوریحان بیرونی» در کتاب‌هایشان نام نام خلیج فارس را آورده‌اند.

دوران باستان:

دوران باستان: در کتیبه‌های داریوش هخامنشی از این محل با نام «دریای پارس» یاد شده است.

روز ملی خلیج فارس؛ یادآور یک پیروزی بزرگ

❓ **پاسخ فعالیت ۱ کتاب:** چرا روز ۱۰ اردیبهشت، روز ملی خلیج فارس نامیده شده است؟

🥇 **پاسخ پژوهش شما:** در این روز در زمان پادشاهی صفویه، دلاوران ایرانی به فرماندهی «امام‌قلی خان» توانستند نیروهای اشغالگر پرتغالی را شکست دهند و آن‌ها را برای همیشه از خلیج فارس و تنگه هرمز اخراج کنند. ما این پیروزی بزرگ را جشن می‌گیریم!

پایان سفر علمی ما!

برای دانلود پاورپوینت‌های جذاب بیشتر و یادگیری آسان‌تر تمام دروس، حتماً به سایت ما سر بزنید!

طراحی، تصویرسازی و تولید اختصاصی توسط وب‌سایت دیجی‌معلم (Digimoallem.ir)